

לא א מיי פ"ג מהל' מקי ממנו הלכה טו סמך עשין סו סה טושי"ע חו"מ ס"י חיד סעף ב: לב ב ג מ"י שם הלכה טו ומג"ס טושי"ע ח"מ ס"י חיד סעף ה: לב ד מ"י שם הל' ח טושי"ע שם סעף ו: לר ה מ"י שם טושי"ע שם סעף ז: לר ו מ"י שם הלכה טו סמך שם טושי"ע ח"מ ס"י חיד סעף ב: לר ה ט מ"י פ"ט מהל' טכ"ס הלכה יא סמך עשין פב טושי"ע ח"מ ס"י קנה סעף א: לר ב ל מ"י פ"ג מהל' מקי ממנו הל' יח סמך עשין סו סה טושי"ע ח"מ ס"י שגד סעף ד: לר מ מ"י פ"ד מהל' טכ"ס הלכה ט סמך עשין פב טושי"ע ח"מ ס"י קפו סעף א: לב ג מ"י פ"ד מהל' מורה מורה ותיבת שהוא נחמק. (ג) סוף הסוג כצ"ק: (ד) שם דמילא אילן היואל מן הגז:

הגהות הב"ח

א) ג' והתנן רבי יהודה אומר בגל מטה פטור כל"ל ומיהו מודה ומיבט שהיא נחמק. (ג) סוף הסוג כצ"ק: (ד) שם דמילא אילן היואל מן הגז:

הגהות הגר"א

[א] במשנה הרי הוא שלו והשאר כו'. י"ב משמע דעיקר דינא ק"ל כפ"י וי"מ למסכה ועליל ולכן כהן רמזים בבבלי דלקמן דלמחלה לא יטול העליון כו' (ועמ"ש רבינו צמ"ח ס"י קס"ו ס"ג):

מחזורתא מתני' דלא בר' יהודה. וא"ת ואמאי לא משני מתני' שלא בשעת הולאת זבליס ודברי הכל כדמשני בהמתני' (ב"ק דף ל. וס) אמתני' דהתם וי"ל דהכא פשיטא ליה דאירי שלא בשעת הולאת זבליס ולהכי לא מנכרת לזבל לאלתר ור' יהודה ממיר להניח ל' יום אלף להכי לא מני אלא כר' יהודה משום דמחייב לשלם מה שהיוק אפילו היוק צהאיא שעה קטנה שיש לו רשות להניח ולרבי יהודה אותה שעה כיון שיש לו רשות פטור ועי"ל דמתניתין משמע דאירי בשעת הולאת זבליס מדקמיי המזבל מוזבל משמע בשעה שרגילין לזבל והא דלא הוה קשה ליה דרבי יהודה שרי למימר דמתניתין ענה טובה קמ"ל שימרה שלא ינטך לשלם מה שהיוק: ותניא

דתניא ר' יהודה אומר ובשעת הוצאת זבליס אדם מוציא זבלו לרה"ר וצוברו כל שלשים יום כדי שיהא נישוף בהגלי אדם וברגלי בהמה שעל מנת בן הנחיל יהושע לישראל את הארץ אפילו תיבא רבי יהודה ימורה ר' יהודה שאם היוק חייב לשלם והתנן (ב) (ג) מודה רבי יהודה בגל חנוכה שהוא פטור מפני שהוא עושה ברשות מאי לאו רשות דבית דין לא רשות דמצוה והתניא כל אלו שאמרו מותרין לקלקל ברה"ר אם היוק חייב לשלם ורבי יהודה פוטר אלא מחזורתא מתני' דלא כרבי יהודה אמר אב"י רבי יהודה ורבן שמעון בן גמליאל ור' שמעון כולחו סבירא להו כל מקום שנתנו לו חכמים רשות והיוק פטור רבי יהודה הא דאמרן רשב"ג דתנן רשב"ג אומר אף מתקן הוא את מולאתו לפני שלשים יום רבי שמעון דתנן (ה) היה מעמידו בעלייה צריך שיהא תחתיו מעזיבה שלשה טפחים ובכירה טפח וואם היוק משלם מה שהיוק רבי שמעון אומר לא אמרו כל הישעוריים הללו אלא שאם היוק פטור משלם ת"ר דחציב שמסר לסתת הסתת חייב הסתת שמסר לחומר החמר חייב החמר שמסר לכתף הכתף חייב הכתף שמסר לבנאי הבנאי חייב הבנאי שמסר לאדריכל אדריכל חייב וואם הניח אבן על הדימוס והיוקה כולן חייבין לשלם והתניא דאחרון חייב וכולן פטורים לא קשיא כ'אן בשכירות כאן בקבלנות: **מתני' (ד) שתי גנות זו על גב זו והירק בינתים ר"מ אומר של עליון ר' יהודה אומר של תחתון אמר ר"מ אם ירצה העליון ליקח את עפרו אין כאן ירק אמר ר' יהודה אם ירצה התחתון למלאות את גנתו אין כאן ירק אמר ר"מ מאחר ששניהן יכולין למחות זה על זה רואין מהיכן ירק זה חי אמר ר"ש כ'ל שהעליון יכול לפשוט את ידו וליטול הרי הוא שלו [א] והשאר של תחתון: **ג' אמר רבא בעיקרו כולי עלמא לא פליגי דעליון הוי כי פליגי בנופו ר"מ סבר (ג) שדי גופו בתר עיקרו ור' יהודה סבר לא אמרינן שדי גופו בתר עיקרו (ו) (ואזדא לטעמייהו) דתניא (ס) היוצא מן הגזע וזמן השרשין הרי אלו של בעל הקרקע דברי ר' מאיר ר' יהודה אומר (ז) מן הגזע של בעל האילן וזמן השרשין של בעל הקרקע****

ומה אתה אומר הכי קאמרי ליה מדבריך לדברינו אין באין משל צבור וכן כי אתא רבין אמר רבי יוחנן הוששין לבעלי זרועות איבא בניייהו: **מתני' (א) המוציא זבל לרשות הרבים מיט ברשות הרבים ואין לובנים לבנים אבל גובלין מיט ברשות הרבים אבל לא לבנים יבונה ברשות הרבים המביא אבנים מביא והבונה בונה וואם היוק משלם מה שהיוק רבן שמעון בן גמליאל אומר אף מתקן הוא את מולאתו לפני שלשים יום: **ג' לימא מתני' דלא כרבי יהודה****

ומה אסה אומר. אינן באין משל צבור הא אמרן ללא קני: הכי קאמרי ליה מדבריך. דקאמרת ישמרס חנס: **לדברינו.** דכצירא לן דמקינן רבנן ארבעה זווי מן התרומה לשומרי ספיחים זה מוחל עליהן וממלאו לו בתרומה ארבעה זוחים שאין לצבור חלק בהם ואם קונין מהן תמידין ומוספין ושאר קצבות צבור אין תמידין באין משל צבור: **מתני' המוליא מוליא ופטובל מוזבל.** כלומר אינו רשאי להשתחוט שם אלא זה מוליאו מן הרפת לרה"ר והנושאו יהא מוזמן לישאלו לשה ולגנה לזבל: **אין שורין טיט.** מקומות יש ששורין אותו ימים רבים צבור במקום אחד: **ואין לובנים לבנים.** לפי שמההא אותן לייבשן ששטוח הטיט צרקק חלקה כעובי הלזנים ומורן צו חרילות שטי וערצ כמדת הלזנים ומייתן שם עד שיבשו: **וגולין טיט.** לתת מיד צננין: **הכונה זונה.** מקבל מיד המזביל ובונה: **מסקן.** מוזמן צרשות הרצים ואינו חייב צנןקין: **ג' ולצורו כל שלשים יום.** משלשים לשלשים חזר וצורו כדי שיהא נישף יפה: **מודה רבי יהודה וכו'.** ומתני' נמי ענה טובה קאמר שלא יתחייב צנןקין: **בני חנוכה פטור.** גבי הניח חנוכי נרו מבחוץ ועבר גמל טעון פשתן ודלקה צנר והדליק את הציה צצ"ק (דף סג): **מאי לאו צרשות צ"ד.** אלמלא לך מידי דיהבו ליה רבנן רשותא אס היוק פטור: **כל אלו שאמרו וכו'.** כל אותן נזקין שנתנו חכמים עליהם רשות ואמרו מותרין לקלקל צה"ר ולהשליטן לשם כגון הולאת זבליס לר' יהודה וכגון פותקין ציצותיהם וגורפיין מערותיהן צימות הגשמים דצרשות קא עבדי צצ"ק (דף ו): **אף מסקן הוא.** וקאי אמנא קמנא דלמחר אס היוק משלם וקאמר ליה איהו אף צלששים יום קודם לכן מתקן ופטור: **היה מעמידו בעלייה.** משנה היא צצ"ב צלף יחפור לא יעמיד אדם תנור צמוך הצית אר"כ יש על גביו חלל גובה ד' אמות מפי התנור לעלייה: **היה מעמידו בעלייה.** עד שיהא תחתיו עובי מעזיבה שלשה טפחים: **וצכירה.** שאין היסק שצה גדול: **עפת.** מעזיבה יהא תחתיה: **ואס היוק.** שדלק הצית והדליק את סביבו: **הגז.** החוצב אבן מן ההר לעקרה מחצובה: **ספת.** הוא המרבעה ומחליקה: **חמר.** נושאה מן ההר שסיתמה הסתת שם ומסורה לכתף המושיטה לצנאי העומד על מעמד החומה העשוי להילוך האומנין: **אדריכל.** (א) הוא אבי האומנין שהוא מדקדק בהגמת האבן לצדה על מושבה צוה שלא תמיש ולא תטע ולא תהא צולעת חוץ לדיומס: **חייב.** זה שהיא צידו חייב צנוקה אס תפול מידו ומיוק את אחריס או משצר היא הוא חייב לשלם. ואע"ג דמוקמינן להא לקמן בקבלנות וכולן שותפיין במלאכה אין חייב אלא מי שהימה מסורה לו דכיון דכחו הוא הנוק מוטל עליו כל היכא דמיתמי דתנן אדם מועד לעולם שוגג ומוזר אוגס ורלון דנפקא לן צצ"ק (דף טו): **פלע תחת פלעטי** לחייב על השוגג כמודד ואוגס כרלון: **כולן.** אלו שהיו שותפיין במלאכה אחת ומשהניחו אבן על הדימוס היא שורת הצנן נפלה והיוקה הואיל ולא כחו דאדריכל הוא שלאתר שהניחה נפלה וליכא לחיצויה משום גירי דליה כולן חייבין יחד שכולן שותפיין בצבד ועליהן המלאכה לעשות וקיצלו אחריות הנוק יחד: **הסניא האחרון חייב.** אדריכל שהניחה: **בשכירות.** האחרון חייב: **צקלגו.** כולן חייבין היכא דלא נפלה מיד אחד מהן דעל כולן לשמור שהא מיושבת יפה: **מתני' שפי גנוס זו על גב זו.** סמוכות זו לזו האחת קרקעיתיה גבוהה ושאללה קרקעיתיה נמוך: **והירק צינסיס.** צוקיפת הגובה שזו גבוהה מזו יש שומים או צללים: **של עליון.** שהרי עפרו הוא ומשלו הוא יונק: **של תחתון.** שעל אוירו הוא מונח: **למלאות גנוס עפר.** משום קרקעו לעליונה: **אמר ר"מ מאחר ששניהן סן יכולין למחות זה על זה.** שלא יהא ירק זה כף עליון ליטול עפרו והתחתון למלאות גנתו: **אין מיקין ירק זה חי.** ממקום שהוא יונק וגדל לו ינתן: **כל שעליון יכול לפשוט ידו וליטול הרי אלו שלו.** כדקאמר ר"מ הואיל ומעפרו היא חיייה: **והשאר של תחתון.** ועליון הוא גופיה אפקורי מפקר להו לגביה שגנאי הוא לו ליטול רשות ליכנס לתוך של חצירו וללקוט: **ג' אדריכל.** שרשי הירק: **צנופו.** לפי שהן תלוין בחצירו של תחתון פליגי בהו: אילן

א) צ"ק ל פא: [מוספת' פ"ח] א) ע"י צ"ק ל. א) צ"ק סא: צ"ב כ: ד) גיטין כב, (ס) שבת ד: ת. א) רש"ל מ"ז והכי נורס ותי' נמי גבי מקח וממכ' כי הא גוואל דמילא היואל וכו' ווע"י חוק' גיטין כב. ד"ה ינדאחרס וכו', (י) צ"ב פא. ח) ע"י רש"י עירובין סו. ד"ה אדריכלין, (ט) שמות כא.

מוסף רש"י

כל שלשים יום. רשאי להניחן שם (ב"ק ל. פא). שעל מנת בן הנחיל כו'. שלא יהי מקפידין על סתמי ק' (טו כ). מאי לאו רשות דבית דין. משום דכרשות צ"ד הניח בחוץ משום פרסומי נפקא פטור (טו). לא רשות דמצוה. כלומר משום רשות צ"ד דמנחה מיפטור. אבל צרשות צ"ד ללא זמון חייב (טו). צריך שיהא תחתיו מוציבה שלשה טפחים. אשטר"ף צלע"ז מית קרקע א' טפחים שלא מצבי מקרה תחתיה של עליה, ועל גביו ד' אמות (ב"ב ב). מעזיבה, טיט של סדר על מקרה ודומה לו כספר עורא (נמטה ג) ישבו ירושלמי אשטר"ף (ב"ב ב) (פא). רבי הוהו (ב"ב ב) (פא). ובכירה טפח. שפומה ממנו ואין מצביין צוהה על אש גדול (טו) אף היא כלי חרס שפומים קדירה על חללה ואין עשין צוהה היסק גדול כמו עשויין צמנ"ל (ב"ב ב). ואם הויק. אחר שכו' שם כל השיעורין הללו, משלם מה שהיוק. ואעפ"כ משכנין עליו הסניס להחוק בכל השיעורים הללו, שמה דליק מתיסה ואין לו מה לשלם (טו). שתי גנות זו על גב זו. זו אלף זו וקרקעת האחת גבוהה ממצבתה וניגור שלה וקוין. והירק ביניהם. בנידור הבניה, דעכשו של הוא נשפז בקרקעו של עליון ונשפו באוירו של תחתון (גיטין כב). של תחתון. אלעין צמך טף (טו). אם ירצה כו' אין כאן ירק. והואיל ויבדו למחות ונורס לרק היה וזה כה (טו). מן הגזע של בעל האילן. דמגור אלנות קאמז, וכן השרשין של בעל הקרקע. דכיון דמתחת לקרקע יולא מתקנתו גזל (ב"ב פא).

הבית והעליה פרק עשירי בבא מציעא

ק"ט.

עין משפט
נר מצוה

ב א מ"י פ"י מהלכות
מעשר שני ומטע רבתי
הלכה יט סגנו ע"ן ק"ל
טור י"ד פ"י ר"ל (תפסתי
טור ובסמך שם ולא
מלאכי):
בא ב ג מ"י פ"ד מהל'
שכנים ה' ט סגנו
ע"ן פ"ד טו"ש ע"י ח"מ ס'
קסו סעיף א':

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה קמיה
דשבור וכו' מלכא ממש.
י"ב וי"ב סוף דף י'
מבואר דהוה עבדים ע"ש
וי"ב דף קטו ע"ב אמתא
דשמואל בקרא ק"ו וכן
בפסחים דף נד':

גליון הש"ס

רש"י ב"ה אפריון חן
שלנו. וכו' רש"י בחומש
פ' וחי בפסוק בן פורת
ויסוף. אבל הרמב"ן שם כ'
דבריו שרשית הוא לשון
שבת וכוונתו כמו פורגא
לימתי (כמויות ד' נד) ועי'
ברא"ס שם:

מוסף רש"י

אפריון. חן. והוא לשון
לרמי (בראשית ט"ז כב).

ו) ותניא נמי גבי מקח וממכר כה"ג. מניא גרסינן דלינה משנה
בשום מקום ולא הוי כה"ג ממש דלפילו אמר ר"י היוצא
מן הגזע של בעל הקרקע לא יקשה כלום שהרי עומד באוירו של בעל
הקרקע וגם יונק מן הקרקע ועוד שלא היה צדעת המוכר למוכר אלא
זה האילן שהיה כעין שמכר אצל לא
אילן חדש שעמיד לנאת מן הגזע ולא
חשיב כאילן עלמנו הענפים המתחדשים
אלא נחשב כאילן אחר וכן ר' מאיר
אם היה אומר כאן של בעל האילן
לא היה קשה על משנתנו שכמו
שהענפים המתחדשים ככל שנה הם
של בעל האילן ה"ג היוצא מן הגזע
יהיו שלו והא דקאמר כה"ג היינו
שמיפה ר"מ כאן כמו של בעל הקרקע
טפי מרבי יהודה כמו במתני' ולהכי
לא עבד לריכותא בסמוך אלא אערלה
ואמקח וממכר ולא אמתימין:

שבור מ"בא. נראה לפרש כפי
הקונטרס דשבור מלכא
היה בקי בהלכות כדאמרין בסוף
מסכת ע"ו (דף ע"ו): שנעץ הסכין עשר
פעמים בקרקע קשה כשתחך האחרון
בסכין לרבי יהודה:

הדרן עלך הבית והעליה
וסליקא לה מסכת בבא מציעא

ואי אמר ריש לקיש הלכה כר"ש שמואל מי לא קיס צדיני למיקלסיה לר"ש עד דשמע משמיה
דריש לקיש דהלכתא כוומיה: אפריון. * חן שלנו:

הדרן עלך הבית והעליה וסליקא לה מסכת בבא מציעא

אילן היוצא מן הגזע וכו'. בלוקח אילן אחד בתוך של חצירו דקי"ל
בבבא בתרא (דף פ"א). דדברי הכל לא קנה קרקע ואילן קטן היוצא (מן
הגזע או) מן השרשין לית דינא ולית דיינא דקרקע גמורה היא ומן הגזע
נמי ר"מ סבר שדי נופו צטר עיקרו והתם מפרש מאי גזע ומאי
שרשין גזע כל שרואה פני חמה
שרשין שאין רואין פני חמה ואע"ג
דשצח נוף העליון לבעל האילן כדקמי
התם הגדילו לא ישפה התם הוא
דלדעתא דהכי נחת שכל זמן שהיה
ראוי לעשות פרי יהא בקרקע וישא
ענף ופירי אצל אילן אחר העולה מן
הגזע אילנא אחרינא הוא: הייב צערלה
גרסי'. לר"מ דאילן הוא לעצמו דגזע
הסמוך לקרקע [ב] בתוך שלשה קרקע
הוא ואע"ג דלא מארעא ממש יינק
שדי נופו צטר עיקרו: מגיע לעיקרו
ואינו מגיע לנופו. כגון שוטה נופו
למטה: קמיה דשבור מלכא. לי נראה
שבור (א) מלכא ממש ומלך פרס היה
ובקי צדיניס ואמרוה להא דר"ש דמתני'
קמיה וקלסיה ואמר אפריון נמטייה
לר"ש יקבל חן מאתנו על דבר זה. ואית
דאמרי שבור מלכא שמואל דבכמה
דוכתי קרי ליה הכי ואין מיושב זה
דמאי אמרוה אי להא דר"ש דמתני'
אטו שמואל לא הוה ידע לה למתני'
ואי להא דאפרים ספרא אטו אי

(א) ונ"ל ותנא והא
תוספתא דערלה ע"ש.
צ ע"י בראשית ובספרי
מ"ח ובספרי כה"י א ג"י
הערוך הנו ליה אפריון
לריש לקיש פ"י חזק בלשון
פרכי ישר כמו ישר חילו
פ"א אפריון לריש לקיש
בכמה ומלשון בן פורת
כלומר ישר ורבו חכמים
וגנונים כמותו, ד ע"ך
לעיל ק"ח: וכתי רש"י
ה' הונו על זה תמא
בספרי החיים שחבר אחי
הגאון מהר"ל מפלאג
בספר זכות ח"א פ"ג,
א) צדימא וסוף תשובת
הרמב"א ז"ל וכן בסוף יש"ש
ב"ק כתוב רמזים על
הזכרת שמות הללו.

הגהות הגר"א

(א) נמי (מגיע לעיקרו
ואין מגיע לנופו) תא"מ
וי"ב הרמב"ם והר"ש
ל"ג לה וכו' דכתיב והא
נקלה מגיע: [ב] רש"י
ד"ה חייב. הסמוך לקרקע
בתוך פ"י י"ב ומכאן נובע
רש"י ד"ג טפחים סמוך
למתנו הכי הוא של מתנו
דף לר"מ ור"ש:

אחר השלמת המסכתא יאמר זה ויועיל לזכרון בעזרת השם יתברך

הדרן עלך מסכת בבא מציעא והדרן עלן. דעתן עלך מסכת בבא מציעא ודעתך עלן. לא נתנשי מינך מסכת בבא מציעא
ולא תתנשי מינן לא בעלמא הדין ולא בעלמא דאתי:

יאמר בן שלשה פעמים ואחר כך יאמר:

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שתהא תורתך אמנותנו בעולם הזה ותהא עמנו לעולם הבא. ^א חנינא בר פפא רמי
בר פפא נחמן בר פפא אחאי בר פפא אבא מרי בר פפא רפרם בר פפא רכיש בר פפא סורחב בר פפא אדא בר פפא דרו בר
פפא:

הערב נא יי אלהינו את דברי תורתך בפינו ובפיפיות עמך בית ישראל. ונהיה בלנו אנחנו וצאצאינו וצאצאי עמך בית ישראל
בלנו יודעי שמך ולומדי תורתך: מאויבי תחבמני מצותיך כי לעולם היא לי: יהי לבי תמים בחקיך למען לא אבוש: לעולם לא
אשבח פקודיך כי בם חייתיני: ברוך אתה יי למדני חקיך: אמן אמן אמן סלה ועד:

מודים אנחנו לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו ששמת חלקנו מיושבי בית המדרש ולא שמת חלקנו מיושבי קרנות. שאנו
משכימים והם משכימים. אנו משכימים לדברי תורה והם משכימים לדברים בטלים. אנו עמלים והם עמלים. אנו עמלים
ומקבלים שחר והם עמלים ואינן מקבלים שחר. אנו רצים והם רצים. אנו רצים לחיי העולם הבא והם רצים לבאר שחת. שאמר
ואתה אלהים תורידם לבאר שחת אנשי דמים ומרמה לא יחצו ימיהם ואני אבטח בה:

יהי רצון מלפניך יי אלהי בשם שעזרתני לסיים מסכת בבא מציעא בן תעורני להתחיל מסכתות וספרים אחרים ולסייםם ללמוד
וללמוד לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך באהבה. וזכות כל התנאים ואמוראים ותלמידי חכמים יעמוד לי
ולרעי שלא תמוש התורה מפי ומפי זרעי זרע עד עולם. ותתקיים בי בהתהלכך תנחה אותך בשכבך תשמר עליך והקיצות
היא תשיחך. כי בי ירבו ימיה ויוסיפו לך שנות חיים: אורך ימים בימינה בשמאלה עשר וכבוד: יי עוז לעמו יתן יי יברך את עמו
בשלום:

יתגדל ויתקדש שמה רבא. בעלמא דהוא עתיד לאתחדתא, ולאחיא מתיא, ולאסקא לחיי עלמא, ולמבא קרתא דירושלם,
ולשכלל היכליה בגוה, ולמעקר פולחנא נוכראה מארעא, ולאבתא פולחנא דשמיא לאתריה, וימליך קודשא בריך הוא
במלכותיה ויקריה, וינצמח פרקנה ויקרב משיחהו. בחיכוך וביומיכוך ובחיי דכל בית ישראל בעגלא ובזמן קריב, ואמרו אמן.
יהא שמה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמאי. יתברך וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא ויתהדר ויתעלה ויתהלל שמה דקדשא
ברוך הוא. לעלא מן כל ברכתא ושירתא תשבחתא ונחמתא דאמירן בעלמא, ואמרו אמן: על ישראל ועל רבנן, ועל תלמידיהון
ועל כל תלמידי תלמידיהון, ועל כל מאן דעסקין באורייתא, די באתרא (קדישא) הדין ודי בכל אתר ואתר, יהא להון ולכוון
שלמא רבא חנא וחסדא ורחמי וחיי אריכי ומזוני רויחי ופרקנא מן קדם אבוהון די בשמיא וארעא ואמרו אמן: יהא שלמא רבא
מן שמיא וחיים טובים עלינו ועל כל ישראל, ואמרו אמן: עושה שלום במרומו הוא ברחמי יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל
ואמרו אמן: